

Indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpe bjørneklo

JAMMERBUGT
KOMMUNE

Indhold

1. Hvorfor en indsatsplan?	3
1.1 Kort om Kæmpe bjørneklo	3
1.2 Fælles indsats	3
2. Lovgrundlaget	4
2.1 Kontrol	4
2.2 Håndhævelse	4
3. Indsatsområdet	4
4. Bekæmpelsesvejledning	5
4.1 Bjørnekloens biologi	5
4.2 Overordnet bekæmpelsesstrategi og mål	5
4.3 Bekæmpelsesmetoder	5
4.4 Tidsfrister for sprøjtefri bekæmpelse	7
4.5 Tidsfrister for bekæmpelse med glyphosat	7
5. Advarsel og yderligere information	7
5.1 Saften er giftig	7
Bilag 1 – Forskellige stadier af Kæmpe bjørneklo	9
Bilag 2- Bekæmpelse baseret på forskellige arealtyper	10

Titel

Indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpe bjørneklo.

Udgivet af

Jammerbugt Kommune, Vækst- og Udviklingsforvaltningen.

Udgivelsesdato

Maj 2024.

Tekst og redaktion

Medarbejdere i Vækst- og Udviklingsforvaltningen.

Forside foto

Kæmpe bjørneklo, Wikipedia GNU Free Documentation License.

1. Hvorfor en indsatsplan?

1.1 Kort om Kæmpe bjørneklo

Kæmpe bjørneklo hører ikke naturligt hjemme i Danmark. Planten blev importeret som prydblade og landbrugsafgrøde fra Kaukasus sidst i 1800-tallet. Siden har Kæmpebjørnekloen spredt sig kraftigt i Danmark.

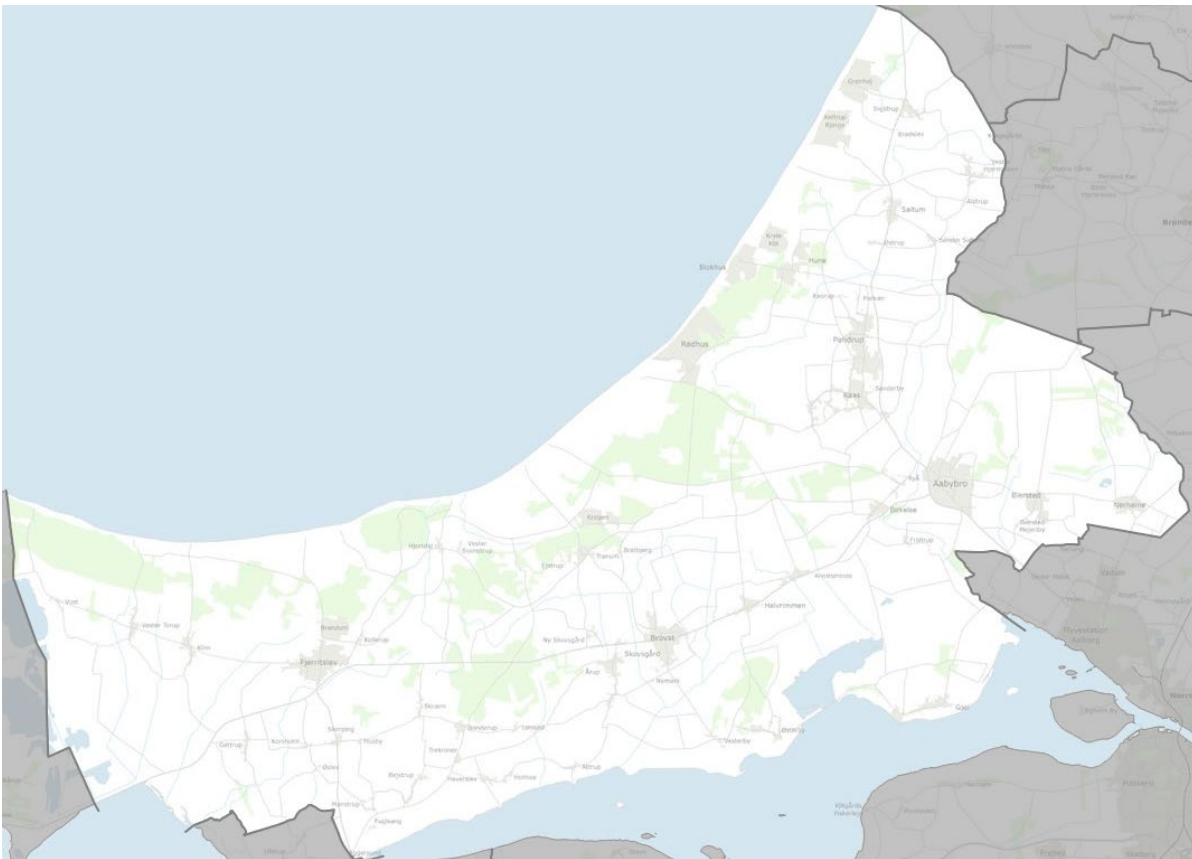
Problemerne med Kæmpe bjørneklo er flere:

- Den breder sig voldsomt i naturen
- Den udkonkurrerer alle andre plantearter
- Den er kun levested for meget få dyrearter
- Den giver alvorlige hudskader ved berøring

1.2 Fælles indsats

For effektivt at bekæmpe en plante som Kæmpe bjørneklo er det afgørende, at alle lodsejere – private og offentlige - deltager i at udrydde den.

Kommunalbestyrelsen har vedtaget en indsatsplan og pålægger derigennem lodsejere at bekæmpe planten jf. BEK nr 842 af 23/06/2017 om bekæmpelse af Kæmpe bjørneklo. Pligten til at bekæmpe Kæmpe bjørneklo i indsatsområder gælder også, hvor det offentlige er lodsejer. Med en indsatsplan er der mulighed for at gennemføre en fælles målrettet indsats. En indsats, som forhåbentligt kan få udbredelsen af Kæmpe bjørneklo minimeret markant.

Kort over Jammerbugt Kommune (indsatsområde for Kæmpe bjørneklo)

2. Lovgrundlaget

Ifølge bekendtgørelse nr. 842 af 23. juni 2017 "Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpe bjørneklo" kan ejere af arealer med Kæmpe bjørneklo pålægges at bekæmpe planten. Formålet er at sikre en mere effektiv og udbredt bekæmpelse.

2.1 Kontrol

For at sikre en effektiv og målrettet bekæmpelse, med baggrund i indsatsplanens bestemmelser kan kommunen kontrollere indsatsen på arealer omfattet af indsatsplanen. Kommunen har derfor til enhver tid, og mod behørig legitimation, adgang til arealer omfattet af indsatsplanen.

2.2 Håndhævelse

Kommunen kan foretage håndhævelse, hvis ikke indsatsplanens bestemmelser og tidsfrister overholdes. Når forekomst af Kæmpe bjørneklo konstateres er proceduren for håndhævelse som følger:

1. Grundejer modtager forvarsel om påbud med mulighed for at komme med bemærkninger til sagen, jf. Forvaltningslovens §19.
2. Grundejer modtager påbud såfremt tilsynsmyndigheden konstaterer, at bekæmpelsen ikke er udført inden udløbet af en fastsat frist. I forbindelse med påbuddet vil der

blive varslet en selvhjælpshandling, hvor bekæmpelsen vil blive udført for ejers regning, hvis påbuddet ikke efterkommes.

3. Indsatsområdet

Jammerbugt Kommune vil med denne indsatsplan fastlægge retningslinjer for bekæmpelse af Kæmpe bjørneklo.

Indsatsplanen er gældende for hele det geografiske område af Jammerbugt Kommune.

Konstaterer du Kæmpe bjørneklo, så indberet dette til kommunen!

Det medfører, at samtlige grundejere i Jammerbugt Kommune er omfattet af denne indsatsplan.

Kommunen har følgende initiativer:

- Udbredelse af Kæmpe bjørneklo kortlægges ved vedligeholdelse og syn af vandløb.
- Udbredelse af Kæmpe bjørneklo kortlægges ved naturprojekter.
- Borgerne kan elektronisk indberette fund af Kæmpe bjørneklo via "Rapport fra stedet", som kan findes på kommunens hjemmeside [Rapport fra stedet - Jammerbugt Kommune](#).
- Jammerbugt Kommune bekæmper på de kommunale arealer i indsatsperioden.

Derudover skal indsatsplanen samt en vejledning i bekæmpelse af bjørneklo fremgå af kommunens hjemmeside.

4. Bekæmpelsesvejledning

Man skal være særlig opmærksom på, at ved forekomster i beskyttede naturområder skal Jammerbugt Kommunes naturafdeling yde vejledning om bekæmpelsesmetoder. Naturafdelingen kan kontaktes på natur@jammerbugt.dk.

4.1 Bjørnekloens biologi

Planten kan blive op til 4-5 meter høj og har stængler med rødviolette pletter. Stænglen er 5-10 cm i diameter. Hos fuldt udviklede planter er bladene håndfligede og har opblæste bladskeder. Blomsterne er ofte hvide eller hvidgule og samlet i en skærm. Kæmpe bjørneklo visner helt ned om vinteren og efterlader jorden bar. Kæmpe bjørneklo er en flerårig plante.

Billederne i denne indsatsplan kan anvendes som hjælp ved identifikation af planten. I slutningen af denne indsatsplan er der en række billeder af Kæmpebjørneklo i dens forskellige stadier.

Kæmpe bjørneklo spredes ved hjælp af frø. En voksen plante sætter i gennemsnit 20.000 frø og kan bestøve sig selv. Én enkelt plante vil altså kunne danne grundlag for, at et stort areal i løbet af få år dækkes af Kæmpe bjørneklo.

Frøene er flade og lette og kan blæse langt omkring. Desuden flyder frøene i vand, og da Kæmpe bjørneklo gerne vokser langs med vandløb, kan den sprede sig langt omkring i et større vandløbssystem. Kæmpe bjørneklo blomstrer i juni og juli. Frøene spredes fra august. Nogle frø overlever i flere år. Det er derfor vigtigt, at man altid forsøger at forhindre planten i at blomstre og at danne modne frø.

Hvis man slår planten ned i løbet af vækstsæsonen, kan den sætte såkaldte panikskud fra roden. Skuddene sætter nogle gange blomster med et senere blomstringstids- punkt end hovedplanten. Derfor er opfølgning på bekæmpelse

foretaget i foråret og tidlig sommer vigtig.

Kæmpe bjørneklo er en hårdnakket plante. Den skal bekæmpes flere år i træk før alle planter og frø i jorden er udryddet.

4.2 Overordnet bekæmpelsesstrategi og mål

For at opnå en effektiv bekæmpelse skal alle bjørneklo planter bekæmpes. Den enkelte plante skal dø, inden den når at sætte frø. Hvis planten når at blomstre, skal blomsten afklippes og destrueres.

**Blomstring bør undgås!
Frømodning må ikke forekomme!**

4.3 Bekæmpelsesmetoder

I bilag 2 er der vist en oversigt over de forskellige bekæmpelsesmetoder i forhold til antallet af Kæmpe bjørneklo og arealtype.

Rodstikning

Ved mindre bestande, enkelte planter og grupper med op til 100 planter, foretages rodstikning ved, at skære plantens rod over under vækstpunktet. Vækstpunktet ligger typisk nul-to cm under jordoverfladen, så det er normalt tilstrækkeligt at rodstikke planten i to-tre cm's dybde. Det er vigtigt, at hullet trampes til bagefter, ellers kan roden skyde igen. Rodstikning kan foregå i hele vækstsæsonen, men arbejdet er lettest enten om foråret, hvor planterne er små, og hvor det ikke er så varmt, eller om efteråret, hvor temperaturen er faldet, og bladene ikke længere er fyldt med saft. 2. bekæmpelse foretages tre-fire uger efter den første rodstikning. Husk at fjerne eventuelle blomsterskærme, og bortskaf dem til forbrænding. Der kan også foretages opgravning af planten med rod.

Slåning

Ved større bestande vil den normale bekæmpelsesmetode være slåning. Slåning kan for eksempel foretages med le, bjørneklojern (bk- jern) eller slagleklipper før blomstring, og skal foretages så mange gange, det er nødvendigt, for at undgå blomstring og for på sigt at udsulte og dræbe planten. Det vil typisk

være nødvendigt at slå mindst 6 gange pr. sæson for at opnå en effekt. Bekæmpelse bør ikke ske med buskrydder eller traktor uden førerhus pga. risiko for at indånde "tåge" af giftig plantesaft.

Afgræsning

Afgræsning er effektiv ved store forekomster og i utilgængeligt terræn. Det kræver imidlertid, at arealet hegnes, og at der kan findes dyr, der kan afgræsse området. Både får og kreaturer kan anvendes. Det optimale græsningstryk kan kun fastsættes ved en konkret vurdering¹.

Dyrene skal sættes ud i hele vækstsæsonen fra marts til oktober. Husk at fjerne planter udenfor heget manuelt. Vær dog opmærksom på, at græsningstrykket ikke må skabe en tilstandsændring på §3 arealer.

Skærmpkning

Ved mindre områder kan man fortage kapning af blomsterstandene i juni måned efter blomstring, men før frømodning medio juli afhængig af vejr og miljø. Skærmene emballeres i tætte poser og afleveres til afbrænding. Vær opmærksom på panikskud, som kan blomstre senere på sæsonen.

Det er nødvendigt at følge op inden tre uger for at bekæmpe panikskud. Enkelte planter kan skyde tre gange og derfor skal planten overvåges ind til medio september.

Afdækning

Afgrænsede bestande kan med fordel afdækkes enten med presenning, ukrudtsdug eller med UV-uigennemtrængeligt plast. Metoden er effektiv og kræver lidt kontakt med planten. Metoden kræver dog en del opsyn for at sikre sig, at overdækningen bliver liggende og der ikke er planter, som skyder igennem.

Pesticidbekæmpelse

Ved pesticidanvendelse anbefales midler med glyphosat. Metoden er effektiv og mindsker risikoen for at få giftig plantesaft på huden.

Der skal sprøjtes 1. gang i starten af maj. Alle planter skal sprøjtes. Kontrollér området efter 14 dage for at se, om der skal eftersprøjtes (planter som ikke viser sikre tegn på begyndende gulning). Kontrollér området igen i september og rodstik eventuelle friske skud.

Sprøjtning skal ske i tørt og vindstille vejr. Anvendelse af sprøjtemidler bør ske med omtanke, da Kæmpe bjørneklo ofte findes ved og i sårbare naturtyper som vandløb, moser og lignende. Følgende bør du være opmærksom på:

Natur §3

Som tidligere nævnt, skal der tages kontakt til kommunens naturafdeling inden bekæmpelse foretages på §3 arealer.

Vandløb

Afstandskrav til vandløb og søer. Langs naturlige vandløb og søer er det ikke tilladt at benytte sprøjtemidler i en bræmme på 3 meter fra vandløbets/søens kronekant. Se desuden etiketten på sprøjtemidlet.

Grundvand

Inden for en radius af 25 m omkring almene drikkevandsboringer eller i det boringsnære beskyttelsesområde (BNBO) må der under ingen omstændigheder bruges sprøjtemidler. Tilsvarende må der under ingen omstændigheder bruges sprøjtemidler inden for en radius af 5 m omkring private drikkevandsboringer.

Oplysninger om placeringen af drikkevandsboringer og indvindingsoplande til almene vandforsyninger kan findes på <https://arealinformation.miljoportal.dk/>. Bemærk, brugen af sprøjtemidler bør bruges med omtanke inden for indvindingsoplande til almene vandforsyninger.

¹ <https://mst.dk/erhverv/rig-natur/artsforvaltning/invasive-arter/forebyggelse->

[og-bekaempelse/kaempebjoernekl](https://mst.dk/erhverv/rig-natur/artsforvaltning/invasive-arter/forebyggelse-og-bekaempelse/kaempebjoernekl)

Til slut i denne indsatsplan kan du finde henvisninger til mere information om bekæmpelsesmetoder både med og uden kemi i bilag 2.

4.4 Tidsfrister for sprøjtefri bekæmpelse

Foregår bekæmpelse ved rodstikning eller slåning anbefales følgende tidsfrister:

1. Rodstikning løbende fra marts til oktober. Det er vigtigt at have fokus på de første måneder, hvor planten ikke er så stor endnu.
2. Slåning start i april og fortsæt til oktober i 3-4 ugers intervaller.
3. Overdækning i perioden april til august.

4.5 Tidsfrister for bekæmpelse med glyphosat

Foregår bekæmpelse ved sprøjtning med glyphosat anbefales følgende tidsfrister:

1. Bekæmpelse skal være foretaget tidligt forår når planten er 20-25 cm høj.
2. Opfølgende bekæmpelse skal være foretaget ved udgangen af maj.

5. Advarsel og yderligere information

5.1 Saften er giftig

Kæmpe bjørneklo i god vækst indeholder store mængder saft. Saften indeholder en række kemiske stoffer bl.a. et fototoksin, som ved kontakt med huden og sollys medfører forbrændinger og overfølsomhedsreaktioner.

Reaktionen kan ses ca. 15 min. efter kontakt. Huden er mest følsom ½ til 2 timer efter eksponering. Toksinerne menes desuden at være både kræftfremkaldende og fosterskadende.

Vi anbefaler derfor følgende ved bekæmpelse:

1. Undgå at få saften på huden og i

øjnene!

2. Brug regntøj, gummistøvler, lange handsker, beskyttelsesbriller eller visir og andre relevante værnemidler.
3. Brug i det hele taget syntetiske og vandafvisende materialer – også til handsker, da bomulds- og lærredstøj opsuger saften.
4. Pas på ikke at klø eller på anden måde berøre ubeskyttet hud.
5. Ved brug af slagleklippere kan der fremkomme en giftig safttåge. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på ikke at indånde saftpartiklerne og i øvrigt at undgå at få dem på huden, herunder i ansigtet. Der skal anvendes traktor med førerhus, og frontmonterede slagleklippere bør undgås.
6. Slåning med buskrydder frarådes, da der er stor risiko for indånding af "safttåger" og eksponering af huden.
7. Bekæmp når det regner eller er overskyet, dog ikke midt på dagen. Ved kemisk bekæmpelse skal man dog vælge et tidspunkt, hvor der efterfølgende er 5-6 timers tørvej.
8. Ved eksponering af gift på huden skylles huden med rigelige mængder vand. Huden skal holdes overdækket minimum en uge og der skal herefter anvendes solcreme den næste måned. Er du i tvivl kontakt egen læge.

Læs mere

- Miljøstyrelsens hjemmeside: [Kæmpebjørneklo - Miljøstyrelsen \(mst.dk\)](http://kæmpebjørneklo.mst.dk)
- Jammerbugt kommunes hjemmeside [Kæmpebjørneklo - Jammerbugt Kommune](http://kæmpebjørneklo-jammerbugt.kommune.dk)
- Hede Danmark: [Bekæmpelse af kæmpebjørneklo - Læs 9 gode metoder her \(hededanmark.dk\)](http://bekampelse-af-kæmpebjørneklo.hededanmark.dk)

Foto Wikipedia GNU Free Documentation

Indsatsplanen er udarbejdet af Team Landbrug i Vækst- og Udviklingsforvaltningen, Jammerbugt Kommune.

Flere informationer om indsatsplanen og bekæmpelse af Kæmpe bjørneklo kan indhentes på kommunens hjemmeside www.jammerbugt.dk, eller du kan kontakte Vækst- og Udviklingsforvaltningen på tlf. 7257 7777 eller mail: landbrug@jammerbugt.dk.

Hvis du konstaterer Kæmpe bjørneklo på arealer i kommunen herunder både offentlige og private arealer, kan du indberette dette til kommunen via <https://rapportfrastedet.dk/#/menu/organizations> eller sende en mail til landbrug@jammerbugt.dk med kort over placeringen.

Dine registreringer vil indgå i den samlede kortlægning af udbredelsen af Kæmpe bjørneklo i Jammerbugt Kommune.

Vækst- og
Udviklingsforvaltningen
Lundbakvej 5
9490 Pandrup
Tlf.: 72 57 77 77

Bilag 1 – Forskellige stadier af Kæmpe bjørneklo

Foto Lars Delf Mortensen, Aalborg Kommune

Stadie: Knop

Stadie: Midterskærm afblomstret

Stadie: Udspringning

Stadie: Tydelige grønne frø

Bilag 2- Bekæmpelse baseret på forskellige arealtyper

Vandløbskant, vandløbsbræmme

Lille bestand, op til 1.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmkapning	Manuel slåning Græsning	Afdækning Maskinel slåning	Jordbehandling Genopdyrkning

Stor bestand, fra 1.000 til 10.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmkapning	Manuel slåning Afdækning Maskinel slåning		Jordbehandling Genopdyrkning

Meget stor bestand, over 100.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
	Rodstikning Skærmkapning Afdækning Manuel slåning Græsning	Maskinel slåning	Jordbehandling Genopdyrkning

Hegn, remiser, krat mm.

Lille bestand, op til 1.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning	Græsning	Manuel slåning Afdækning Jordbehandling Maskinel slåning Genopdyrkning	

Stor bestand, fra 1.000 til 10.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning Græsning	Afdækning Maskinel slåning	Manuel slåning Jordbehandling Genopdyrkning	

Meget stor bestand, over 100.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Græsning	Rodstikning Skærmapning Afdækning Maskinel slåning	Manuel slåning Jordbehandling Genopdyrkning	

Enge, moser, naturarealer mm. – kontakt kommunens naturafdeling

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning Græsning	Manuel slåning	Maskinel slåning	Afdækning Jordbehandling Genopdyrkning Sprøjtning

Stor bestand, fra 1.000 til 10.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning Græsning	Manuel slåning Maskinel slåning		Afdækning Jordbehandling Genopdyrkning Sprøjtning

Meget stor bestand, over 100.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Græsning	Rodstikning Skærmapning Maskinel slåning	Manuel slåning	Afdækning Jordbehandling Genopdyrkning Sprøjtning

Langs veje og jernbaner

Lille bestand, op til 1.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning	Manuel slåning Jordbehandling	Afdækning Maskinel slåning Genopdyrkning Græsning	

Stor bestand, fra 1.000 til 10.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning Afdækning	Manuel slåning Jordbehandling Maskinel slåning	Genopdyrkning Græsning	

Meget stor bestand, over 100.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Afdækning	Rodstikning Skærmapning Jordbehandling Maskinel slåning	Manuel slåning Genopdyrkning Græsning	

Industrigrunde

Lille bestand, op til 1.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning	Jordbehandling	Manuel slåning Afdækning Maskinel slåning Genopdyrkning Græsning	

Stor bestand, fra 1.000 til 10.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning Afdækning Jordbehandling	Manuel slåning Maskinel slåning Græsning	Genopdyrkning	

Meget stor bestand, over 100.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Afdækning Jordbehandling	Rodstikning Skærmapning Maskinel slåning Græsning	Manuel slåning Genopdyrkning	

Landbrugsarealer

Lille bestand, op til 1.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning	Jordbehandling Græsning	Manuel slåning Afdækning Maskinel slåning Genopdyrkning	

Stor bestand, fra 1.000 til 10.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Rodstikning Skærmapning Afdækning Jordbehandling Genopdyrkning Græsning	Manuel slåning Maskinel slåning		

Meget stor bestand, over 100.000 planter

Anbefalet	Brugbar	Ikke anbefalet	Ikke tilladt
Afdækning Jordbehandling Genopdyrkning Græsning	Rodstikning Skærmapning Maskinel slåning	Manuel slåning	